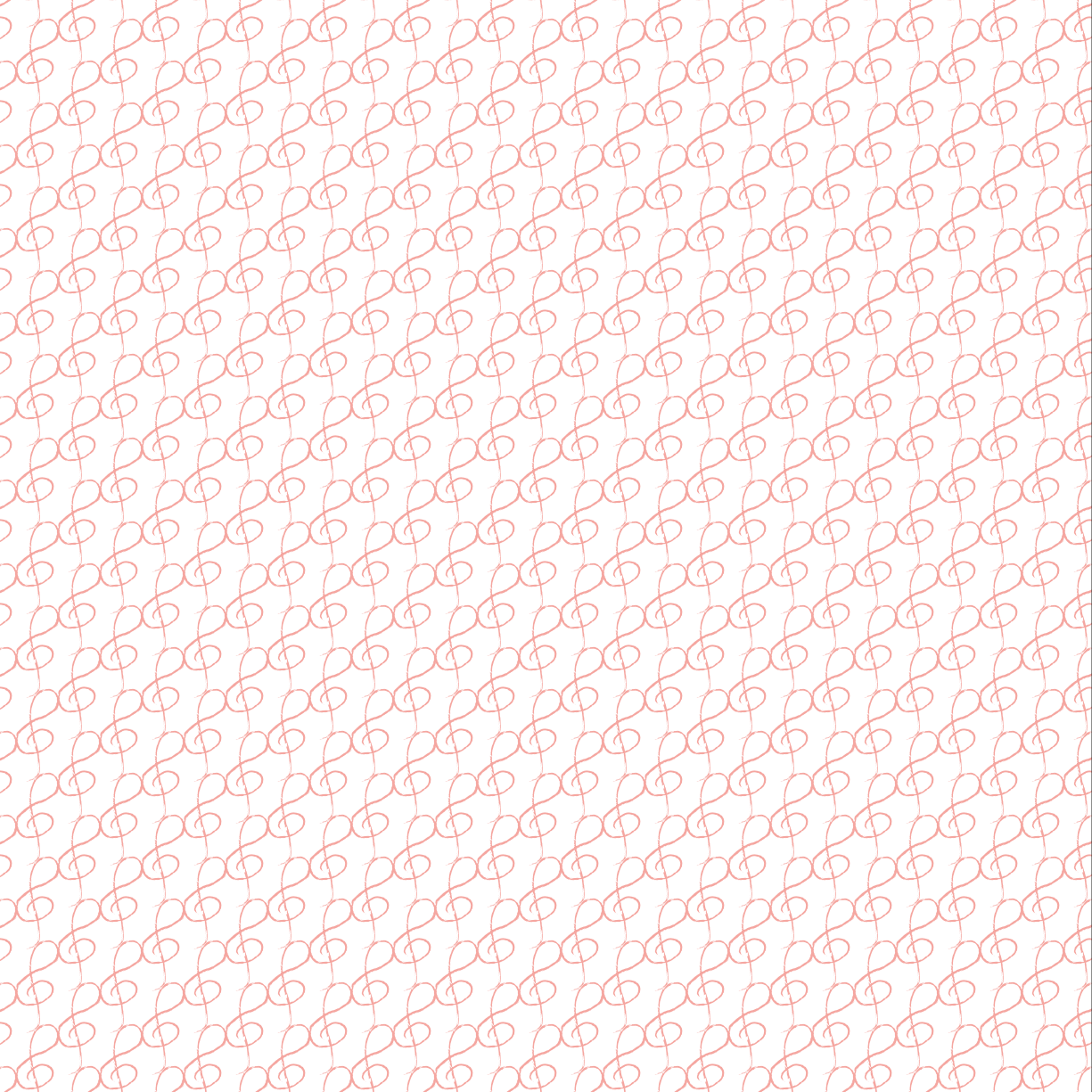

PÓKI POLSKA ŻYJE W NAS

19.05. — 4.06.2022

Toruń

Spis treści		strona
	SŁOWO WSTĘPNE	5
data Wydarzenie		
19.05	KRZYSZTOF NAPIÓRKOWSKI – SONYTY KRYMSKIE – KONCERT	6
20.05	MICKIEWICZ – STASIUK – WIĘCKIEWICZ – HAYDAMAKY – KONCERT	8
22.05	PÓJDZIEMY W POLE W RANNY CZAS – KONCERTY DLA DZIECI	10
30.05	MOTYWY NIEPODLEGŁOŚCIOWE W MUZYCE POLSKIEJ NA PRZESTRZENI WIEKÓW – WYKŁAD	12
3.06 4.06	ŚLADAMI HISTORII I MUZYKI – GRY MIEJSKIE	13
3.06	PÓKI POLSKA ŻYJE W NAS – KONCERT	14
4.06	VIVAT POLONIA! – KONCERT	16
	RYS HISTORYCZNY	18
	INFORMACJE DODATKOWE	22

Przemysław Kempański

Dyrektor Toruńskiej Orkiestry Symfonicznej

Szanowni Państwo,

z dumą i nieukrywaną radością zapraszam na nowy – autorski projekt Toruńskiej Orkiestry Symfonicznej pod nazwą „Póki Polska żyje w nas”, który w Toruniu odbędzie się na przełomie maja i czerwca br. i stanowić będzie muzyczną podróż w świat polskich kompozytorów, rodzimej literatury i historii.

Pierwszy raz w Toruniu zaprezentowana zostanie spuścizna Adama Mickiewicza w interpretacji aktora Roberta Więckiewicza, pisarza Andrzeja Stasiuka oraz ukraińskiego folkowo-rockowego zespołu Haydamaky, którym towarzyszyć będzie oczywiście nasz zespół artystyczny. Rok temu – tworząc pierwsze szkice tego wydarzenia nie spodziewaliśmy się, że nabierze ono w obecnej sytuacji tak dużego ciężaru gatunkowego i tak aktualnego wymiaru. Ukraiński zespół, znakomici zaproszeni goście i trzynastozgłoskowiec Mickiewicza, w którym pobrzmiwają echa powstania listopadowego czy też niesamowity folklor i orientalność stepów akermanських. Polecam ten koncert szczególnej uwadze bo może się już w Toruniu taka okazja nie powtórzyć!

Po raz pierwszy w Toruniu zabrzmie również *Symfonia Polonia* Ignacego Jana Paderewskiego – oddająca ducha trudnych w historii Polski początków XX wieku. Niespotykane, monumentalne, nasycone patriotyzmem i wielkimi emocjami dzieło zabrzmie pod batutą doskonałego dyrygenta – Wojciecha Rodka, a całość programu dopełni kolejne ze znakomitych dzieł wielkiego Polaka-kompozytora – *Fantazja polska na fortepian i orkiestrę*, którą usłyszymy w interpretacji torunianina – Pawła Wakarego.

Jeżeli do tego dodamy koncert kameralny, koncert Orkiestry Wojskowej z Torunia i towarzyszące projektowi wydarzenia edukacyjne, to z całą pewnością przyjąć można, że czeka nas wszystkich doskonała uczta, która zadowoli gusta nawet najbardziej wyrafinowanych odbiorców.

Do zobaczenia na wydarzeniach projektu „Póki Polska żyje w nas”!

Przemysław Kempański

19.05

czwartek / godz. 18:00
Sala Kameralna CKK Jordanki

BILETY: 35/25 zł

W programie:
muzyczna prezentacja
spuścizny literackiej m.in.:
A. Mickiewicza,
ks. J. Twardowskiego,
B. Leśmiana

Krzysztof Napiórkowski
– fortepian, wokal
Robert Kubiszyn – bas
Sebastian Frankiewicz
– perkusja
Przemysław Draheim
– prowadzenie

KRZYSZTOF NAPIÓRKOWSKI – SONYTY KRYMSKIE – KONCERT

fot. Z. Krajewska

Krzysztof Napiórkowski jest muzykiem doskonale świadomym tego, że, cytując Roberta Calasso, żyjemy w wieku zabójczej nieistotności, w świecie w którym panuje informacyjny zamęt. Wie, że społeczeństwo świeckie, którym się stajemy, nie wierzy w nic prócz siebie samego. To stwarza niebezpieczeństwo, gdyż wszystkie najstraszniejsze katastrofy wydarzyły się, gdy jednostki i społeczeństwa rozwijały kult samych siebie, zawsze w najlepszych intencjach, w imię ochrony własnej wolności, jedności i harmonii.

Napiórkowski jest artystą całkowicie osobnym, kochającym ciszę, szukającym... istoty. Dlatego dotyka w swojej twórczości tematów ważkich i uniwersalnych; motywów samotności, wędrówki, przemijania, miłości i śmierci. Wydał osiem albumów solowych: *CV, Napiórkowski/Mickiewicz Sonety Krymskie, Semi Electric, Twardowski, Ziemie obiecane, Drugi oddech, Introspekcja, Granie Herberta*. Podczas koncertu rozbrzmiewać będzie muzyka ze wszystkich płyt artysty, z dominantą ukierunkowaną na poezję Mickiewicza i Twardowskiego. O inspiracji dotyczącej *Sonetów Krymskich* Napiórkowski mówił: „Podróżowaliśmy z córką po Europie i byliśmy w różnych miastach, gdzie odwiedzaliśmy galerie i muzea. W podróży zdarza się też być w miejscach, gdzie nie planowało się być. Jednym z takich miejsc był Budapeszt. Tam w Muzeum Narodowym stoi piękny fortepian należący do Beethovena, przy którym zatrzymałem się na dłużej i rozmyślałem na temat czasów romantycznych (...). Jakież było moje zdumienie, kiedy po powrocie do domu, przeglądając biblioteczkę, znalazłem książkę Mickiewicza i otworzyła się ona na *Sonetach Krymskich*. Nieśmiało zacząłem czytać te utwory i okazało się, że są one bardzo muzyczne”. Pieśniarz przyznał, że ta inspiracja „sama do niego przyszła” i szybko okazało się, że stanowiąca poetycki zapis podróży poezja naszego narodowego wieszca jest wciąż żywa i aktualna. Z kolei w poezji Twardowskiego urzekła kompozytora wnikliwość, z którą ksiądz Jan wnika w relacje międzyludzkie i przypatruje się relacjom: człowiek – natura, człowiek – Bóg, wciąż wierząc, że mimo grzesznej natury człowiek w swej istocie jest dobry. Muzyk wykona również pieśni z tekstami własnymi, Bolesława Leśmiana, Krzysztofa Karaska i Pawła Szydła.

Niech najlepszą zachętą do przybycia na ten koncert będą jakże piękne słowa samego kompozytora: „Wierzę, że muzyka skraca dystans pomiędzy poetą a czytelnikiem i ja chciałbym tę odległość uczynić jak najmniejszą”.

20.05

piątek / godz. 19:00

Sala Koncertowa CKK Jordanki

BILETY: 80/70 zł

W programie:
prezentacja ponadczasowych
tekstów Adama Mickiewicza
m.in.: *Sonety Krymskie*,
Reduta Orzona, *Dziady*,
Konrad Wallenrod.

Andrzej Stasiuk – recytacja
Robert Więckiewicz – recytacja
zespół Haydamaky (Ukraina)
Toruńska Orkiestra Symfoniczna
Andrzej Borzym – dyrygent
Karol Furtak – prowadzenie

MICKIEWICZ – STASIUK – WIĘCKIEWICZ – HAYDAMAKY – KONCERT

fot. C. Caslavini

fot. J. Poremba

Mickiewicz, Stasiuk, Więckiewicz, Haydamaky, Toruńska Orkiestra Symfoniczna – mieszanka wybuchowa, ryzykowna, każąca słuchaczowi otworzyć uszy i słuchać. Mickiewiczowski trzynastozgłoskowiec pochłoniął nie tylko Adasia Miałczyńskiego w *Dniu Świra*, wciągnął także Andrzeja Stasiuka i muzyków kapeli z Kijowa. Na pomysł nagrania *Stepów Akermankich* ukraińska formacja wpadła w 2016 roku. Urzeczeni sonetem muzycy pojechali nawet do Białogrodu nad Dniestrem (niegdysiejszego Akermanu) i pojawił wtedy się problem. W jakim stylu wykonywać tę poezję? Próbując odpowiedzieć na to pytanie zespół skontaktował się z człowiekiem doskonale czującym wibracje słowa – z Andrzejem Stasiukiem, który nie tylko doradził muzykom jak śpiewać Mickiewicza, ale sam swoim przyjemnym w barwie barytonem zasilił szeregi kapeli. Dlaczego Mickiewicz? Oleksandr Jarmoła – wokalista zespołu Haydamaky mówi: „W stronę twórczości Adama Mickiewicza pchnęła nas rozmowa z przyjacielem zespołu, Waldkiem Suliszem, dyrektorem Europejskiego Festiwalu Smaku w Lublinie. Zaintrygowani sięgnęliśmy do ukraińskich tłumaczeń, starych, sprzed pół wieku. Nie znajdując w tym natchnienia, sięgnęliśmy po oryginał i stało się: język Mickiewicza od razu zaczął nam w głowach malować obrazy muzyczne. To było to!”. Andrzej Stasiuk dodał: „Trochę też dlatego, żeby Mickiewicz nie zardzewiał, nie strupieszał. Najszybciej przecież umierają lektury obowiązkowe. A mam wrażenie, że mickiewiczowski trzynastozgłoskowiec wciąż zachowuje swoją niebywałą siłę”. Podczas koncertu zabrzmiały utwory wykorzystujące teksty ze zbioru *Sonety Krymskie*, w muzycznym opracowaniu powróci też *Reduta Orzona*, fragmenty *Dziadów*, *Konrada Wallenroda* i *Liryków Lozańskich* także we współczesnych ukraińskich tłumaczeniach Jurija Andruchowycza i Serhija Żadana.

20.05

piątek / godz. 18:00

Sala Koncertowa CKK Jordanki

**PRELEKCJA DLA OSÓB
POSIADAJĄCYCH BILET
NA KONCERT.**

Karol Furtak – prowadzenie
czas trwania – ok. 30 minut

PRELEKCJA DO KONCERTU

22.05

niedziela

godz. 15:00 i godz. 16:30

Sala Prób CKK Jordanki

BILETY:

40 zł – RODZIC + DZIECKO,

30 zł – DOROSŁY,

15 zł – DZIECKO

W związku z przypadającą 23 maja 180. rocznicą urodzin Marii Konopnickiej, zaprezentowane zostaną teksty dla dzieci autorstwa pisarki, pochodzące ze śpiewnika Zygmunta Noskowskiego „Cztery pory roku”.

Adriana Wdziękońska
– przygotowanie i prowadzenie

PÓJDZIEMY W POLE W RANNY CZAS – KONCERTY DLA DZIECI

fot. Ł. Ujanowski

Zygmunt Noskowski (ur. 2.05.1846, zm. 23.07.1909) uważał, że umuzykalnianie i muzyczne kształcenie dzieci i młodzieży pełni szczególną rolę w ich wychowaniu. Pisał: „Zaiste żadna ze sztuk nie jest w stanie tak bezpośrednio i dzielnie kształcić młodzieży, bo żadna nie działa tak wprost na umysł i uczucia. Prócz tego śpiew chóralny wlewa mimowolnie w umysł dziecka owo sławne zdanie starożytne: *Concordia res parvae crescunt* („zgodą rosną małe sprawy” lub inaczej „zgodą buduje”). W spuściźnie literackiej Marii Konopnickiej, która była matką sześciorga dzieci (ur. 23.05.1842, zm. 8.10.1910), ważne miejsce zajmują utwory dla najmłodszych odbiorców. Konopnicka, co zgodnie podkreślają badacze jej twórczości, miała ogromne wycucie melodii wiersza. Nie dziwi więc fakt, że wielu kompozytorów, m.in. Władysław Żeleński, Mieczysław Karłowicz, Feliks Nowowiejski i inni bardzo chętnie umuzyczniali jej poezję.

Śpiewnik dla dzieci Noskowskiego i Konopnickiej zawiera pięćdziesiąt piosenek, ułożonych według pór roku. Ideę takiego układu kompozytor tłumaczył słowami: „Każda z pór roku ma i swoją sferę dźwięków. Wiosna – naśladowanie głosów ptaków pojawia się jako motyw towarzyszący piosence czy zabawie; zimą dźwięki są ostre, szklane – dzwonienie dzwonek u sanek, suchy świst wiatru, skrzypienie śniegu. Lato jest porą, która wychodzi ze swych ram i upodabnia się do wiosny, bądź do jesieni. Odgłosy lata – to pokrzykiwania przepiórki, chrzęst kosów, brzęk kos. Późne lato niezauważalnie przechodzi w jesień”. Piosenki z tego *Śpiewnika* posiadają różny stopień trudności, gdyż przeznaczone są dla dzieci w różnym wieku (5-14 lat), a ich forma muzyczna uzależniona została od ukształtowania tekstu słownego. Rytmika tych urokliwych miniatur opiera się na wzorcach polskich tańców narodowych: krakowiaka (*Ogródek, Sokół*), kujawiaka (*Cichy wieczór*), oberka (*Deszczyk*), mazura (*Taniec, Wianki, Odłot*). Noskowski wykonał wszystkie pięćdziesiąt piosenek wraz z prowadzonym przez siebie chórem dziecięcym w Warszawskim Towarzystwie Muzycznym. Zachwytem nie było końca. O tekstach Konopnickiej pisano, że wykazują one pokrewieństwo z poezją ludową, są piękne i śpiewne, a muzykę recenzent podsumował tak: „Noskowski dał melodie proste, wesołe, wdzięczne, łatwe do zapamiętania, w piosenkach zaś uczuciowych nie przekroczył granic łagodnego liryzmu”. Pomimo upływu czasu nie sposób się dzisiaj z tymi słowami nie zgodzić.

30 .05

poniedziałek / godz. 12:00
Kamienica Inicjatyw
+ online na kanale YouTube*

OBOWIĄZUJĄ ZAPISY

fot. Ł. Ulanowski

dr Aneta Derkowska
– prowadzenie

MOTYWY NIEPODLEGŁOŚCIOWE W MUZYCE POLSKIEJ NA PRZESTRZENI WIEKÓW – WYKŁAD

Przedmiotem wykładu będzie muzyka kompozytorów polskich, dla których temat walki o niepodległą Polskę był ważny i ważki. Znalazły się wśród nich tak wybitne osobowości jak m.in.: Fryderyk Chopin (*Etiuda c-moll op. 10 nr 12 „Rewolucyjna”, Sonata b-moll op. 35*), Michał Kleofas Ogiński *Polonez „Pożegnanie Ojczyzny”* i Ignacy Jan Paderewski (*Symfonia h-moll „Polonia”*). Muzyczną opowieść skoncentrowaną wokół kompozycji z motywami narodowymi i niepodległościowymi rozpocznie analiza anonimowej pieśni do tekstu polskiego, a zarazem pierwszego Hymnu Polski, którym była pieśń *Bogurodzica*. Następnie analizie zostaną poddane inne kompozycje, w których pojawia się cytat lub stylizacja *Bogurodzicy*, a będą to m.in.: *Msza Polska „Bogu-Rodzica” op. 25 nr 5* Feliksa Nowowiejskiego, *I Symfonia „1959” op. 14* Henryka Mikołaja Góreckiego, *Sinfonia Sacra* Andrzeja Panufnika. Ważnym utworem, związanym z tematyką narodowowyzwoleńczą jest również pieśń *Boże coś Polskę*. Zostanie ona omówiona, by stać się punktem wyjścia do analizy i interpretacji innych kompozycji, w których pieśń zostaje przywołana na zasadzie cytatu lub stylizacji, jak: *Te Deum* Krzysztofa Pendereckiego oraz *Symfonia Polska* Krzysztofa Meyera.

Ważna część wykładu zostanie poświęcona Paderewskiemu – pianiście, kompozytorowi, politykowi i działaczowi – „człowiekowi, który wygrał Polskę na fortepianie”.

Na koniec wykładu zaprezentowane zostaną pieśni polskich bardów: Czesława Niemena i Przemysława Gintrowskiego, którzy przy pomocy piosenki walczyli o niepodległą Polskę.

* Wykład zamieszczony zostanie na kanale YouTube Toruńskiej Orkiestry Symfonicznej

3 .06

piątek / godz. 18:00

4 .06

sobota / godz. 16:00

OBOWIĄZUJĄ ZAPISY

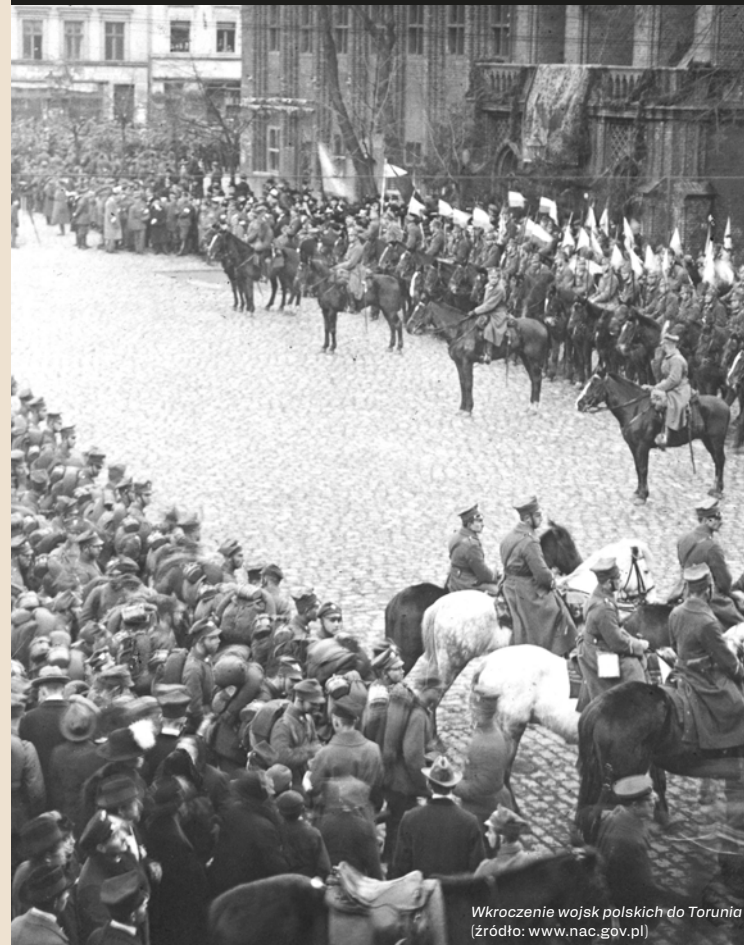
Podczas gry miejskiej planowane jest odwiedzenie miejsc na mapie Torunia, powiązanych z kompozytorami działającymi w Toruniu, a także miejscami na mapie Torunia związanymi z polskim dziedzictwem muzycznym.

ZAPISY: edukacja@tos.art.pl

Na wszystkich uczestników czekają nagrody.

Marcin Łęcki – prowadzenie

ŚLADAMI HISTORII I MUZYKI – GRY MIEJSKIE

Wkroczenie wojsk polskich do Torunia
(źródło: www.nac.gov.pl)

3.06

piątek / godz. 18:00
Sala Kameralna CKK Jordanki

BILETY: 35/25 zł

W programie:
polskie pieśni patriotyczne m.in.:
Pieśń o wodzu miłym, Ułan i dziewczyna, Pierwsza kadrowa, Hej, hej ułani, Wiązanka melodii ułańskich, Zostały tylko ślady podków, Legiony to (Pieśń Reprezentacyjna Wojska Polskiego), *Maki, Póki Polska żyje w nas.*

Agata Glejt – wokół
Janusz Żak – wokół
Dominik Sierżputowski – wokół
Aleksandra Karolczak – fortepian
Chór Medici Cantares
Orkiestra Wojskowa w Toruniu
Joanna Krause – dyrygent
Przemysław Draheim – prowadzenie

PÓKI POLSKA ŻYJE W NAS – KONCERT

foto: B. Radziejewski

Pieśń zawsze była nośnikiem tradycji narodowej. Głęboko zakorzeniona w świadomości społecznej rodziła się z potrzeby serca, by nieść pocieszenie w trudnych momentach dziejowych. Pokrzepiała rycerzy pod Grunwaldem i żołnierzy walczących w I i II wojnie światowej. W czasach zaborów dodawała otuchy i odwagi, pomagała też zachować tożsamość narodową, język, obyczaje. Pieśń jako ważny element tradycji służyła również krzewieniu ducha narodowego. O tym jak ważną rolę odgrywa w trudnych czasach niech przypomną nam takie tytuły jak m.in.: *Ułan i Dziewczyna, Marsz Pierwszej Kadrowej, Hej, hej ułani, Legiony czy Czerwone maki*. Pieśń *Ułan i Dziewczyna* znana również jako *Tam na błoni*u do wiersza Franciszka Kowalskiego i melodii nieznanego autora (niektóre źródła wskazują na hrabiego Wenzela Roberta Gallenberga) zyskała szczególną popularność podczas powstania listopadowego. *Marsz Pierwszej Kadrowej* powstał na początku I wojny światowej. Autorem słów *Marsza* był żołnierz I Kompanii Kadrowej – Tadeusz Ostrowski, a melodia nawiązywała do pieśni ludowej *Siwa gąska, siwa, po Dunaju pływa*. Z kolei źródeł pieśni *Hej, hej ułani* należy szukać jeszcze w XIX wieku, gdyż wtedy powstała pierwsza wersja tej kompozycji z tekstem Wacława z Oleska. Obecny wariant pieśni wykorzystuje słowa Bogusława Marii Szul-Skjöldkrona – Podpułkownika Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i w tej wersji święcił triumfy podczas I wojny światowej, popularny zwłaszcza na kresach wschodnich. *Marsz Pierwszej Brygady* to jedna z ulubionych pieśni marszałka Józefa Piłsudskiego. Powstała w czasie I wojny światowej i funkcjonowała jako nieoficjalny hymn legionistów, a w 2007 roku decyzją Ministra Obrony Narodowej została uznana za Pieśń Reprezentacyjną Wojska Polskiego. Pieśń *Czerwone maki na Monte Casino* została napisana podczas decydującego starcia, które doprowadziło do zdobycia wzgórza Monte Casino – strategicznego punktu w kampanii aliantów we Włoszech w 1944 roku. Autor jej tekstu – Feliks Konarski był uznanym poetą i satyrykiem. Twórcą muzyki został jego przyjaciel – Alfred Schütz, który w taki sposób wspominał powstawanie utworu: „Napisałem muzykę dosłownie na kolanie. Tekst zrobił na mnie tak szalone wrażenie, że z miejsca miałem w głowie melodię (...). Przy czytaniu pierwszej zwrotki przeszły mnie ciarki. Nie napisałem żadnej nuty, zaśpiewałem to z głowy. Nie mogłem wyobrazić sobie innej melodii, to ta właśnie pasowała do *Czerwonych maków*”. Cóż dodać, taki poziom emocjonalny towarzyszy tworzeniu, wykonaniu i słuchaniu pieśni, poczętej z ducha narodu.

4.06

sobota / godz. 18:00

Sala Koncertowa CKK Jordanki

BILETY: 45/35 zł

W programie:

I. J. Paderewski – *Symfonia h-moll „Polonia”* op. 24

I. J. Paderewski – *Fantazja polska gis-moll na fortepian i orkiestrę* op. 19

Paweł Wakarecy – fortepian
Toruńska Orkiestra Symfoniczna
Wojciech Rodek – dyrygent
Piotr Matwiejczuk
– prowadzenie

VIVAT POLONIA! – KONCERT

fot. Ł. Ulanowski

My również mieliśmy swojego Wołodymira Zełenskiego, wprawdzie nie aktora lecz pianistę i kompozytora – Ignacego Jana Paderewskiego, męża stanu, patriotę, który swoje życie poświęcił ojczyźnie i walce o jej niepodległość. Ten wybitny strateg i genialny orator – wspomniane przymioty również łączą go z prezydentem Ukrainy – mówił: „Myśl o Polsce wielkiej i silnej, wolnej i niepodległej była i jest treścią mego istnienia” (...). „W walce nam narzuconej zwyciężymy!”. „Polskę można pokonać, ale duch nasz nigdy nie ulegnie, bo jest nieśmiertelny!”. Te słowa mają moc, wyzwalają energię, którą niesie również muzyka.

Symfonia h-moll op. 24 „*Polonia*” nakreślona ręką Paderewskiego latach 1904-1907 powstała na okoliczność uczczenia czterdziestej rocznicy Powstania Styczniowego. Obfitująca w efekty ilustracyjne składa się z trzech części, a w każdej z nich pobrzmiwa w różnych odsłonach barwowych „motyw przemocy”. Nie on jest jednak w tym dziele najważniejszy, gdyż w trzeciej części (*Vivace*) przewyciężony zostaje przez motyw apoteozy oparty na melodii polskiego hymnu narodowego. Powstanie *Fantazji polskiej*, w oryginale zatytułowanej *Fantaisie polonaise sur des thèmes originaux*, przypadło na okres największej popularności Ignacego Jana Paderewskiego jako wirtuoza fortepianu. Tę wydaną w 1883 roku kompozycję cechuje obfitość pomysłów melodycznych o proweniencji ludowej. Słychać w niej rytmy mazurka i krakowiaka, zaś wirtuozowsko potraktowana partia fortepianu sprawiła, że *Fantazja* szybko zdobyła nie tylko serca słuchaczy lecz także pianistów, którzy wpisali ją w swój repertuarowy korpus już na stałe.

Może miał rację Paderewski głosząc tezę, że: „Żaden z narodów na świecie nie może się poszczycić takim, jak nasz, bogactwem uczuć i nastrojów. Na harfę narodu naciągnięta ręka Boża strun bezmiar cichych i rzewnych, potężnych i głośnych. Mamy i miękkość kochania i dzielność czynu, i liryzm szeroką płynący falą, i siłę rycerską, waleczną; mamy i tęsknotę dziewczęcą, i męską rozwagę, i smutek tragiczny starca, i lekko-myślną młodzieńca wesołość”. Przekonajmy się o tym słuchając „*Polonii*” oraz *Fantazji polskiej*.

4.06

sobota / godz. 17:00

Sala Koncertowa CKK Jordanki

**PRELEKCJA DLA OSÓB POSIADAJĄCYCH
BILET NA KONCERT.**

Piotr Matwiejczuk – prowadzenie
czas trwania – ok. 30 minut

PRELEKCJA DO KONCERTU

NIEPODLEGŁA...

11 listopada 1918 roku to jeden z najważniejszych, jeżeli nie najważniejszy, dzień w historii Polski. To właśnie wtedy Polska odzyskała niepodległość, po 123 latach od ostatniego rozbioru. Gdy 10 listopada przyjechał do Warszawy, zwolniony z niemieckiego więzienia w Magdeburgu Józef Piłsudski, nie witały go tłumy. Jednakże wieść o jego powrocie rozeszła się po stolicy bardzo szybko. Większość Polaków gotowa była oddać się pod jego rozkazy i powierzyć Piłsudskiemu budowanie państwa polskiego.

11 listopada niepodległość uzyskała tylko część z ziem polskich. Nadal poza Polską pozostawały: Wielkopolska, Pomorze, Śląsk, Wilno, czy Lwów. 14 listopada marszałek Piłsudski, dekretem Rady Regencyjnej, otrzymał pełnię władzy państwowej. Dwa dni później wysłał on depezę notyfikującą powstanie Państwa Polskiego.

„Jako Wódz Naczelny Armii Polskiej pragnę notyfikować rządowi i narodom wojującym i neutralnym istnienie Państwa Polskiego Niepodległego, obejmującego wszystkie ziemie zjednoczonej Polski. Sytuacja polityczna w Polsce i jarzmo okupacji nie pozwoliły dotychczas narodowi polskiemu wypowiedzieć się swobodnie o swym losie. Dzięki zmianom, które nastąpiły w skutek świetnych zwycięstw armij sprzymierzonych – wznowienie niepodległości i suwerenności Polski staje się odtąd faktem dokonanym.”

Jeszcze w listopadzie został zaprzysiężony pierwszy premier II Rzeczypospolitej. Urząd ten został powierzony Jędrzejowi Moraczewskiemu. Dekretem z 22 listopada, Józef Piłsudski objął, jako Tymczasowy Naczelnik Państwa, najwyższą władzę Republiki Polskiej. Wskutek politycznych zawirowań, już w styczniu 1919 roku, funkcję premiera powierzono Ignacemu Janowi Paderewskiemu. Ten światowej sławy

Generał Józef Haller
(źródło: www.nac.gov.pl)

Zaślubiny Polski z morzem
11 lutego 1920 roku
(źródło: www.polona.pl)

Niedziela. Dnia 10 listopada 1918 roku.

KURIER WARSZAWSKI
KOK DZIEWIĘCZESIAŃ OSMY.

DODATEK NADZWYCZAJNY.

Powrót komendanta Piłsudskiego

**Dziś o godz. 7 m. 30 zrana pociągiem po-
piesznym z Berlina przybył do Warszawy
komendant Józef Piłsudski.**

Przed dworcem od wczesnej godziny na przyjazd komendanta oczeki-
wali: komenda naczelna P. O. W. i Zarząd Zrzeszenia b. Wojskowych Pol-
skich. Na pół godziny przed przybyciem pociągu zajechał automobilem
członek Rady regencyjnej Zdzisław ks. Lubomirski z adjutantem swym
rotmistrzem Rostworowskim.

Na dworcu powitali kom. Piłsudskiego i pułkownika Sosenskowskiego;
naczelnik komendant P. O. W. Witold Koc krótkim żołnierskim raportem
i kapitan Zręczajński imieniem Zrzeszenia b. wojskowych Polskich.

Po odebraniu raportów przywitał się kom. Piłsudski z regentem ks.
Lubomirskim, z którym odjechał na krótką konferencję.

Redaktor: Konrad Olszewicz. Wydawcy: Marianna Lewentalowa i Zygmunt Olszewicz.
W drukarni „KURIER WARSZAWSKI”, Krakowska Przedmieście 24-26.

Otton Steinborn, prezes Rady Ludowej
w Toruniu, pierwszy komisaryczny prezydent
Torunia (źródło: www.nac.gov.pl)

Kurier Warszawski z 10 listopada 1918 roku
(źródło: www.polona.pl)

pianista, posiadał niezwykle zasługi dla sprawy nie-
podległości Polski, a utworzony przez niego rząd zo-
stał uznany przez zwycięskie państwa I wojny świa-
towej.

Władze niepodległego państwa polskiego
stanęły przed dużym zadaniem, jakim było okre-
ślenie kształtu granic powojennej Polski. Niezwykle
ważnym dokumentem, którego postanowienia przy-
znawały II Rzeczypospolitej m.in. Pomorze, był trak-
tat wersalski z 28 czerwca 1919 roku. Najbardziej
zacięte walki Polacy stoczyli o granicę wschodnią.
Ostateczne granice II Rzeczypospolitej uformowały
się w marcu 1923 roku.

Dla mieszkańców Torunia, ani 11 listopada
1918 roku, ani 28 czerwca 1919 roku nie oznaczał
jeszcze pełni niepodległości. Dopiero ratyfikacja
przez Niemców postanowien traktatu wersalskiego
umożliwiła stopniowo przejmowanie ziem przez wo-
jsko polskie. Ostatnie oddziały niemieckie opuściły To-
ruń rankiem 18 stycznia 1920 roku. Do miasta wkro-
czyły wówczas polskie wojska. W imieniu polskich
władz miasta, dowódcę tych wojsk, pułkownika
Stanisława Skrzyńskiego, przywitał zastępca komi-
sarycznego prezydenta Torunia, dr Otton Steinborn,
któremu, tego samego dnia, pułkownik przekazał
władzę cywilną w mieście.

21 stycznia 1920 roku do Torunia przyje-
chał pociągiem dowódca Frontu Pomorskiego ge-
nerał Józef Haller. Po uroczystym powitaniu, generał
udał się konno do centrum miasta, gdzie pod pomni-
kiem Mikołaja Kopernika złożył wieniec. Kolejnym
punktem było przemówienie Hallera, które wygłosił
z balkonu Ratusza. Najważniejszą częścią progra-
mu pobytu generała w Toruniu była msza polowa, po
której przyjął on defiladę wojskową.

Toruń został stolicą województwa pomor-
skiego. Jego północną granicę stanowiło Morze
Bałtyckie. 17 października 1919 roku pierwszym
wojewodą pomorskim mianowany został Stefan Ła-
szewski. Początkowo organizacją urzędu wojewódz-
kiego zajmował się w Poznaniu, formalnie swoje sta-
nowisko objął 20 stycznia 1920 roku.

Dostęp do Morza Bałtyckiego był zawsze
ważny dla naszego kraju. Uroczyste zaślubiny Pol-
ski z morzem miały miejsce 10 lutego 1920 roku
w Pucku. Podczas tej niezwyklej ceremonii, generał
Haller wjechał konno do Morza Bałtyckiego, wrzucił
do wody jeden z wręczonych mu pierścieni, drugi zaś
założył na swój palec. Dopelnieniem tego aktu były
słowa wypowiedziane przez generała: „Zaślubiam
cię na znak rzeczywistego i wieczystego naszego
panowania”.

INFORMACJE O BILETACH

Bilety na koncerty projektu można kupić:

- za pośrednictwem strony internetowej www.tos.art.pl
- w kasie CKK Jordanki, Aleja Solidarności 1-3, 87-100 Toruń, tel. +48 56 642 43 79, e-mail: kasa@tos.art.pl, czynnej od czwartku do piątku w godzinach: 13–19.

ORGANIZATOR

 TorunskaOrkiestraSymfoniczna

 torunska_orkiestra

 Torunska Orkiestra Symfoniczna

Toruńska Orkiestra Symfoniczna
Aleja Solidarności 1-3, 87-100 Toruń
tel. +48 56 622 88 05
e-mail: sekretariat@tos.art.pl

Koncerty, festiwale, recitale, bogata oferta edukacyjna
dla dzieci i młodzieży

Zapraszamy na spotkania z muzyką na żywo!

Przyjdź i przeżyj to symfonicznie!

tos.art.pl

Omówienie koncertów: dr Aneta Derkowska
Tekst „Niepodległa...” str. 18-21: Marcin Łęcki
Identyfikacja wizualna: Jarosław Pawlicki, Pneuma Studio

Mecenas Główny

Dofinansowanie

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

INSTYTUT DZIEDZICTWA
MYŚLI NARODOWEJ
im. Romana Dmowskiego
i Ignacego J. Paderewskiego

Dofinansowano ze środków Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego w ramach Funduszu Patriotycznego – edycja Niepodległość po polsku.

Mecenas Strategiczny

Mecenas Kultury – Główny Sponsor

Partnerzy

Partner technologiczny

Patroni medialni

Organizator

Institucja finansowana ze środków
Gminy Miasta Toruń